

SLAVNOST NEJSVĚTĚJŠÍHO SRDCE JEŽÍŠOVA K ZAMYŠLENÍ

Mějme na rtech jméno Milovaného

Především bych chtěl poděkovat organizátorům této třetí světové obnovy kněží za to, jak ji připravili. Těší mne totiž, když vidím biskupy společně s kněžími. Jednou z nejkrásnějších věcí v místních církvích je biskup stojící po boku svého kněze a jejich vzájemná blízkost, přestože spolu mohou diskutovat a bratrsky mezi sebou bojovat. Biskup se stává otcem svých kněží, pokud si od nich nezachovává knížecí odstup. Bůh vám dává tuto milost spolubytí bratří kněží s bratry biskupy, a tatáž blízkost má být v diecézích. Je důležité, aby o ni usilovaly obě strany, protože kněžím se někdy hodně líbí biskupy pomlouvat. Pokud však chcete biskupovi něco vytýkat, seberte odvalu a řekněte mu to zpřímá, jako muž s mužem. Jestliže musí biskup sdělit něco nelichotivého některému z kněží, ať mu to také řekne otevřeně, ale s láskou, jako otec. Takovéto společenství může utvořit pouze Duch svatý, my o něj můžeme pouze prosit. Máme velkou potřebu pastýřů – kněží pastýřů, blízkých Božímu lidu, a biskupů pastýřů, kteří stojí nablízku Božímu lidu a kněžím. A námitka, že se v církvi diskutuje a bojuje? To je ale pěkná novinka, vždyť je to tak od začátku! Co zachránilo prvotní církve před rozkolem? Pavlova odvaha říkat věci do očí a odvaha apoštolů, kteří si spolu sedli a rozmlouvali. [...] Nyní mne těší, že vás vidím pospolu, ale později určitě také mezi sebou budete diskutovat. A v tom je Boží požehnání, poněvadž nediskutující církve už zemřely. Víte, kde se vůbec nedebatuje? Na hřbitovech! Tam i zeť položí květiny na hrob své tchýně, protože ví, že nebude následovat diskuse. Není náhodou, že dnes spolu slavíme slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova. Pán si přál, abychom se v tento den zamysleli nad nekonečnou a milosrdnou láskou Otce, která se vyjadřuje v srdci Syna Ježíše oživující silou Ducha svatého. Kéž se kněží dají přetvářet láskou – trojiční láskou. Blahoslaveného Pavla VI. se jednou zeptali, jaký jediný biblický citát by si vybral, kdyby musel volit. Bez váhání odpověděl: Bůh je láska. Povolání ke služebnému kněžství je především povoláním lásky. Naše odpověď je odpovědí z lásky. Je pravdou, že nikdo z nás, když vyslovuje své první „ano“, není ve svých úmyslech naprosto poctivý. Jistěže poctivost a úmysl jsou tu stále, ale je tu ještě cosi druhotného... Teprve postupně a plynutím času se vše pročišťuje. Děje se tak na pouti svatosti procházející láskou. Ježíš volá vás – i nás – právě takto, z lásky. Existuje jedna krásná píseň otce Lucase Casaerta, kterou vaše hnutí často zpívá. Tento belgický misionář žije 40 let v Bolívii a je zamilovaný do Krista. V písni říká: „Jak jsi o mne, Pane, pečoval, když jsi mne povolal, zvolil sis mne a pravil, že jsi můj přítel. Jaká radost, Pane, když vyslovuji tvé jméno, jaká něha, když naslouchám tvému hlasu, jaké pohnutí mnou prochází, když mlčky poslouchám tvé slovo, které oživuje mé vnitřní ticho.“ Ta píseň je nepatrný detail lásky, maličká pozornost. Nyní se vás otevřeně zeptám: Kdo z vás, když prožívá samotu, únavu, pokušení, nebo když se třeba zamiluje, je schopen stanout před svatostánkem a toto Pánu zazpívat? Nechci po vás okamžitou odpověď... Ale nezapomínejte, že i v nejhorších okamžicích, dokonce i když jste se s Pánem pohádali a byli mu nevěrní, nemějte strach. Přijďte ke svatostánku a opět tuto píseň zazpívejte. Řekněte Pánu: „Podívej se na svinstvo, jakým jsem a jaké dělám, pohleď, jak trpím. Ale ty se chováš tak jemně a pozorně,“ a dovolte slzám, aby vytryskly. Bude to chvíle zvláštní milosti a veliké svatosti, protože i kdybyste byli ve smrtelném hříchu, Pán vám v dialogu lásky odpustí. Pak běžte ke zpovědi. Umějte Pánu

zpívat a nezapomínejte, že vám jednoho dne řekl: „Nejste mí služebníci, ale přátelé.“ Pán nás nazývá přáteli – jaká něha! Na povolání z lásky se odpovídá láskou. V Neapoli jsem řekl seminaristům, že pokud Ježíš není středem jejich životů, ať vyčkají se svěcením a nikam nespěchají. Totéž říkám také jáhňům, kteří jsou zde přítomni. Když se muž nebo žena zamilují, nikdy již nepřestanou mluvit o svém milovaném nebo své milované. Po celý den mají na rtech jeho či její jméno. To samé se stane knězi, který se zamiloval do Krista. Poznáte to na něm, i kdyby umíral únavou. Proč? Protože něco z té lásky neustále předává. Boží lid ve svém smyslu pro víru – který je podle koncilu neomylný – dokáže rozpoznat, zda je kněz zamilovaný do Ježíše, anebo je funkcionářem s pevnou pracovní dobou, či osobou doslova dodržující zákon. Kněz, ze kterého se stal obecní úředník, končí ve stavu pomatenosti, křičí na lidi a chová se k nim špatně. Chybí mu totiž láska, kterou ztratil, anebo se jeho úroveň lásky výrazně snížila. Zapomněl s Pánem o své lásce hovořit, zapomněl na povolání z lásky! Kněz slepě oddaný povinností je jako učitel Zákona, popsany ve 23. kapitole Matoušova evangelia, pro kterého Ježíš ve hněvu a pravdě, s ostrým důvtipem užívá slovo „pokrytec“. Prosim vás, abyste neměli rozdvojené srdce! Ať je v něm láska, milosrdenství a něha, a nikoli přetvářka. [...] Je pravda, že lidé unavují a obtěžují. Jeden kněz, jezuita, který byl po celý život univerzitním profesorem literatury, kolem sedmdesátky odešel do penze a požádal svého provinciála, aby ho poslal do nějaké chudé čtvrti. Patřil do jezuitské komunity při teologické fakultě, ve které jsem tehdy byl také já. Jednoho dne mne navštívil a řekl mi: „Ve výuce chybí dvě ekzeziologické teze. První je tato: Svatý Boží lid je bytostně, neporušitelně a podstatně otravný.“ Lid působí únavu – onu únavu kněžství a jeho služby. Když kněz pozdě večer uléhá na lůžko, nepotřebuje prášky na spaní. Jde klidně spát! Prvním důvodem k evangelizaci je láska Ježíše Krista. Ona láska, kterou jsme obdrželi, onen prožitek spásy, který nás vede ke stále větší lásce. Vnímejte tuto spásu. Doporučuji vám, abyste si přečetli šestnáctou kapitolu z Ezechiela a aby každý z vás spatřoval svůj vlastní příběh v jejím vyprávění o dějinách izraelského lidu, který se prodává a vzdaluje Bohu. Avšak nejdůležitější je konec příběhu, ve kterém nalézáme pravdu o každém z nás. Bůh zde říká svému lidu: „Navzdory všemu, co jsi mi způsobil, navzdory tvému chování, cizoložství a nevěře, tě k tvé hanbě postavím nad sesterské národy.“ Kéž by každý kněz ve svém srdci pocítoval, že Pán jej staví do služby lidu právě kvůli jeho nedostatkům a nevěřám a jim navzdory. A to je cosi nádherného. Když pohlédneme na to málo, co jsme, a pocítíme svaté zahanbení – nikoli jako služebníci, nýbrž jako přátelé ve službě svého lidu – tehdy je to právě láska, která nás vede ke hlásání evangelia a přinášení Božího poselství, k tomu, že mluvíme o milovaném a ukazujeme na něho. Pokud necítíme tuto obrovskou touhu po sdílení, je třeba, abychom se zastavili a modlili se k Pánu, aby se opět vrátil a uchvátil nás. Je to zkušenost, kterou si prošel každý z vás. Na ranní mši do Domu sv. Marty častokrát přicházejí staří manželé po 50 nebo 60 letech manželství, berou se za ruku a žádají o požehnání snubních prstenů. Když se jich ptám, kdo musel druhého snášet, odpovídají: Oba dva. Tato zestárlá láska narůstá životem a nikdy neztrácí iluze. Jako mladí se možná jeden druhého dotýkali s vášní, kterou nyní vystřídal něžné pohlazení. Kněz, který jde životem v lásce k Ježíši, stále nově vnímá Mistrovo pohlazení, vyhledává jej, sdílí a opětuje svým novým dotykem... Milujte, dávejte se milovat, otevřete srdce Pánu. A nejenom Ježíše nazírejte, nýbrž povolte, aby na vás pohlížel. Není to jednoduché, protože jsme často unavení, máme spoustu problémů, někdy nás přemůže spánek a člověk před svatostánkem usne. To je ale krásné, protože Ježíš na nás pohlíží, když spíme, jako otec na spící dítě.

Jestliže jsi před Nejsvětějším a usneš, nedělej si starosti, ale chod' za ním. Jdi ke svatostánku, neopouštěj ho! V naší diecézi jsem se kněží ptával: Jak se ukládáš ke spánku? Jak končíš svůj den? Většinou otázku nechápali a mnozí odpovídali: No, něco sním, pak si zapnu televizi a jdu spát. Jak smutné, jaká škoda! Zakončil jsi den, aniž bys pohlédl na svého přítele. Svatostánek může být nudný a není to televize, ale najdete v něm lásku. Pokud nevíte, co jí říci, nebo jste-li unavení, řekněte jí to. Když usneš, víš, že se Ježíš na tebe bude dívat, Duch svatý se za tebe bude modlit a že vše vyvstalo z tohoto mlčenlivého dialogu lásky beze slov. Evangelizace předpokládá právě tuto lásku, zamilovanost do Pána a povolení, aby On si nás zamiloval. Jak o Ježíšově lásce mluvit k lidem? Jak kázat? Nebo – odpusťte mi ten neologismus – jak kerygmaticizovat? Předávat kerygma v téže jistotě, v jaké to dělá Duch svatý? Můj Bože, ty homilie! Mamma mia! Pěkně prosím, mějte slitování s věřícím Božím lidem! Jeden římský kněz mi vyprávěl, že jednou jel navštívit své rodiče a tatínek mu řekl: „Mám radost, protože jsme s přáteli našli farnost, kde slaví mši bez homilie.“ Jinde si zase během homilie věřící odcházejí ven zakouřit, protože už nemohou kněze snést! Vyprávěli mi, že nedávno jeden farář kázal o Antikristu, o ztrátě víry v Evropě a o ekumenismu v rámci tohoto katastrofického a zmateného panoramatu... Škoda, že to byl ztracený čas. Přečetl jsem si na tabletu vše, co napsal, ale lidé neudrží pozornost déle než osm minut! Potom vypnou. Navíc chtějí, abyste mluvili ze svého srdce k jejich srdcím. Náš profesor homiletiky říkával: „Myšlenka, slovo, obraz a pocit – to jediné má homilie mít.“ Musím se ptát, co chci předat a pomocí jakého obrazu. Jaký cit do toho chci vložit a jaký vyvolat? Někteří lidé mi vytýkali, že jsem v Evangelii gaudium homilii věnoval příliš velký prostor. Myslím ale, že kázání je drama našich kostelů. Jsou zde homilie, které jsou vynikajícím konferenčním vystoupením nebo skutečně nádhernou teologickou přednáškou, ale nezasáhnou. Nezapomínejme, že homilie není konference, ani katecheze, nýbrž svátostina. Boží slovo v homilii stojí na půli cesty mezi ex opere operantis a ex opere operato. Kázání vyžaduje co nejlepší vlastní vklad, aby Duch svatý promlouval a dotýkal se srdcí. Jazyk homilie má být kladný, nikoli zakazovat. Homiletická struktura by, zjednodušeně řečeno, měla obsahovat kerygmatické sdělení, krátkou katechezi o tomto sdělení a případně také jeho životní dopady, které se mohou týkat chování a morálky. V homiliích však většinou často vynecháváme první dva body a ihned přecházíme k morálce, k tomu, co se smí a nesmí dělat. To ovšem není homilie, nýbrž přednáška či katecheze o morálce! Mluvte tedy k Božimu lidu skrze dobře promodlené homilie. Scházejte se po dvou, po třech a připravujte si kázání. Kupříkladu se v pondělí setkejte, v úterý připravte nedělní kázání a pak se nad ním celý týden modlete. Nenahánějte Božimu lidu strach, nenechte ho uprchnout, neztrácejte čas, ale hovořte k němu o Ježíši, o radosti víry ukotvené v Ježíši, o revoluci radostné zvěsti, o lásce přetvářející srdce. Takto svědčí láska zamilovaného o Boží lásce, protože láska je silnější než nenávisť. Ježíšova láska zvítězila nad démonem a smrtí a je silnější než jakýkoli vražedný terorismus. Byli jsme povoláni z lásky, abychom se připodobňovali Ježíši Kristu a bezmezně milovali za každé okolnosti. Svěřím se vám, že prožívám velkou lítost, když farář nepokřtí novorozeně, protože je dítětem svobodné matky nebo otce, který se znovu oženil. Nemá na to právo! Křest nelze odepřít! Snažně vás prosím, abyste si vryli do srdce, že věřící lid se nemá zastrášovat! Nesmíte dopustit, aby vám utekl! Neříkám to z doslechu, ale z vlastní zkušenosti. Vzpomínám si na jednu chudou dívku, tak kolem dvaceti let, která na mne s dítětem čekala po mši v jedné farnosti a obrátila se na mne: „Otče, vy byste mi ho mohl pokřtít?“ Řekl jsem faráři: „Pojď

sem...“ , ale dívka pokračovala: „Šla jsem do té farnosti, ale dítě pokřtít nechtěli“. Ona ubohá dcera měla dost odvahy, aby sama přivedla na svět dítě a neposlala ho zpět odesílali, jak by to lehce šlo a jak se to dnes nosí, a církev jí odepírá křest! Kdopak jsme? Snad puritáni? Pěkně prosím, církev bez Ježíše a bez milosrdenství, to ne! Nedopustíte, aby se věřící lid dal na útěk. To vše se děje, když má kněz srdce úředníka, které se pevně upíná na církevní zákon. Církev, která je matkou, se tak pro mnohé věřící stává „macechou“. Prosím, dávejte vždy pocítit, že je církev stále matkou! Zeptáte se: „Otče, ale ve zpovědi jsou věci, které nemohu odpustit? Anebo to není podle učebnic morálky přípustné?“ Když mi někdo položí takovou otázku, odpovídám: Tak, jak to udělal Ježíš. Sedmasedmdesátkrát. Nemějte strach. V Buenos Aires žije jeden velký zpovědník, o tři roky mladší než já. Je to řeholník a má pro tuto svátost charisma. Tráví celé dny ve zpovědnici, před kterou stále stojí zástup lidí. Jsou v něm všichni – kněží, prostí, ale také méně prostí lidé. Je to zástup hříšníků, připomínající lid, který chodil za Janem Křtitelem a vyznával své hříchy. Jednou zpovědník řekl: „Mám strach, že jsem Pánu nevěrný. Zdá se mi, že hodně a možná příliš odpouštím. Jsou dny, kdy mi to dělá starost.“ Odpověděl jsem mu: „A co, Luigi, děláš, když máš takové výčitky?“ A on povídá: „Kleknu si před svatostánkem, dívám se na Pána a svěřuji se mu: Odpusť mi, dnes jsem příliš odpouštěl, ale není to moje vina. Ty jsi mi dal špatný příklad!“ Opakujte si tuto modlitbu, buďte milosrdní, skutečně buďte takoví. V morálce existuje zřejmý princip: ad impossibilia nemo tenetur. Existují lidé, kteří jsou takřikajíc „zapečetění“ ve svém zvyku, který nedokážou překonat, nebo v životních situacích, ze kterých se nedokážou vyvázat, protože je zde rodina. Ovšem již skutečnost, že někdo přijde do zpovědnice a poklekne, je známkou pokání. Gesto tady předchází slovu, je to kající gesto. Člověk, který činí toto gesto, touží po změně. Lidské hranice jsou častokrát takové, že pouze milost a něha matky církve rozumí, že „nikdo nemůže být nucen k nemožnostem“ a s Ježíšovou láskou říká: „Jdi v pokoji a snaž se více nehřešit.“ V Buenos Aires žije jeden kněz, kterého jsem poznal jako chlapec, potom jsem o něm dlouho nic nevěděl, až jsem ho zase potkal, když jsem byl seminarista a on už byl starý farář. Je to básník, píše nádherné verše, kterými se obrací zejména k Matce Boží. Napsal také báseň hříšníka, který Panně Marii vylévá své hříšné srdce a říká jí: „Už dost, začínám znova.“ Poslední sloka té básně je opravdu krásná a končí slovy: „Dnes večer, Paní, míním svůj slib upřímně, avšak v pochybnostech nezapomeň nechat klíče zvenku.“ Každý kající, který vychází ze zpovědnice, totiž ví, že klíče, které mu ony dveře opět otevřou, jsou zvenku. Proto milosrdenství ve zpovědnici, milosrdenství. Existuje problém, který je skandálem. Je to skandál. A tím je problém rozdělení křesťanů! Ekumenismus není nějaký úkol navíc, který je třeba vykonat. Je to Ježíšův příkaz. Příkaz lásky, vyjádřený ve chvíli, kdy měl být odevzdán: „Otče, ať všichni jsou jedno. Jako ty a já, aby svět uvěřil, že ty jsi mne poslal“ (srov. Jan 17,21). Ekumenismus není jenom úkolem, je hledáním jednoty Kristova Těla, rozděleného kvůli našim hříchům. Dnes odpoledne jsem si připravoval promluvu, kterou budu mít k Čechům, katolíkům i nekatolíkům, kteří v pondělí přijedou do Říma, aby si připomněli 600 let od smrti Jana Husa, který byl – myslím – upálen za živa. My se pohoršujeme, když ti z ISISu zaživa upálí pilota v kleci, ale my jsme přece ve svých dějinách dělali totéž. Ublížili jsme svaté matce církvi! Ve svém svědomí proto máme nosit prosbu o odpuštění za tento příběh svojí rodiny, za každého, koho jsme zabili ve jménu Božím. Ve třicetileté válce se v Ježíšově jménu zabíjeli navzájem katolíci a kalvinisté. Toto jsou přímo rodinné skandály! Nyní, kdy máme ekumenické povědomí, nám Ježíš skrze svého Ducha dává milost objevit tuto cestu.

Vybízí nás hledat jednotu Kristova Těla. Hledat ji především ve svém srdci a působí to Duch svatý. Duchovní ekumenismus musí prostoupit naše srdce pastýřů. Rány z minulosti musejí být uloženy do Ježíšova Srdce, aby je On mohl zahojit. Takto dnes jednejte! Učiníme-li středem Ježíše, stane se následování Jeho příkazu lásky uskutečnitelným. Co nám dnes říká Duch svatý? Řekl bych vám jedno: pohleďte na všechny rozdíly, které jsou mezi vámi; já myslím, že normální křesťan neví, jaký je rozdíl mezi luteránem, pravoslavným, kalvinistou, katolíkem, evangelikálem, baptistou... Ale někdo ano, někdo to ví. Pohleďte na dnešní mučedníky. Pohleďte na krev mužů a žen, kteří umírají pro Ježíše Krista. Ten, kdo je zabíjí, ví, že jsou jedno a totéž, že mají společné jedno: věří v Ježíše! Dobře ví, že jsou jedno. Nezajímá jej, jaký je mezi nimi rozdíl. Žijeme v ekumenismu krve. Krev našich mučedníků se smísila. Před démonem existuje jediné vyznání: „Jsem křesťan.“ Toho je třeba zlikvidovat! V nich jsme jedno. Vzpomínám si jednou na jednoho faráře z Hamburku v Německu. Ten pracoval na kanonizační kauze kněze, který byl za nacismu popraven gilotinou, protože vyučoval katechismus. Když studoval dokumenty, uvědomil si, že hned po něm byl popraven luteránský pastor z téhož důvodu, protože učil děti katechismus. Krev obou dvou se smísila. Ten kněz – v té době neexistoval biskup Hamburku, sídlil jinde – mi řekl: „Buď se budu věnovat kauze obou dvou anebo končím.“ Pavel VI. to zmínil ve svojí homilii už před padesáti lety, když kanonizoval katechety z Ugandy, katolíky i anglikány, kteří byli mučedníky z téhož důvodu. Uvědomil si, že krev spojuje. Je to ekumenismus, který už existuje. Již jsme jedno v krvi svých mučedníků. Nezapomínejme na to. Z toho plyne duchovní ekumenismus, tedy modlit se za sebe navzájem. Někdo mi řekne: „Ale, otče, pokaždé se najde někdo, kdo vydělává na tom či na onom...“ – Nestarejme se o to a mějme srdce otevřené jednotě, aby tento skandál, který tvoříme, zmizel. Když je před vámi nějaké obtížné rozlišování, rozhodnutí o milosrdenství, ptejte se: Co by udělal Ježíš na mém místě? Taková otázka může pomoci. A nakonec ještě jedno pokušení, které bych chtěl zmínit. ... Někdy jsme pokoušeni uvěřit, že jsme pány nad milostí, a nikoli jejími správci. Milost nelze koupit. Je zdarma, je to milost. A mluvím-li o správcích milosti, žádám vás všechny, každého z vás, kteří jsou součástí proudu milosti charismatické obnovy, abyste organizovali semináře o životě v Duchu ve svých farnostech, semináře a školy na vesnicích, abyste sdíleli křest v Duchu, a katecheze, aby se působením Ducha uskutečňovala osobní setkání s Ježíšem, kterým nám mění život. Říkám vám to ze zkušenosti. Když jsem začal poznávat charismatické hnutí, byl jsem mladý kněz a tento proud milosti velice mne pobuřoval. Zdálo se mi, že jim to všem v hlavě trošičku nefunguje... Jednoho dne jsem během homilie o Duchu svatém řekl: „Dnes někteří křesťané obrazejí Ducha svatého na školu samby...“ Přešly roky a uvědomil jsem si, jak velice jsem se mýlil. Byla to milost! Milost.

papež František (meditace na mezinárodní duchovní obnově kněží, bazilika sv. Jana na Lateránu, 12. června 2015; převzato z webu radiovaticana.cz)